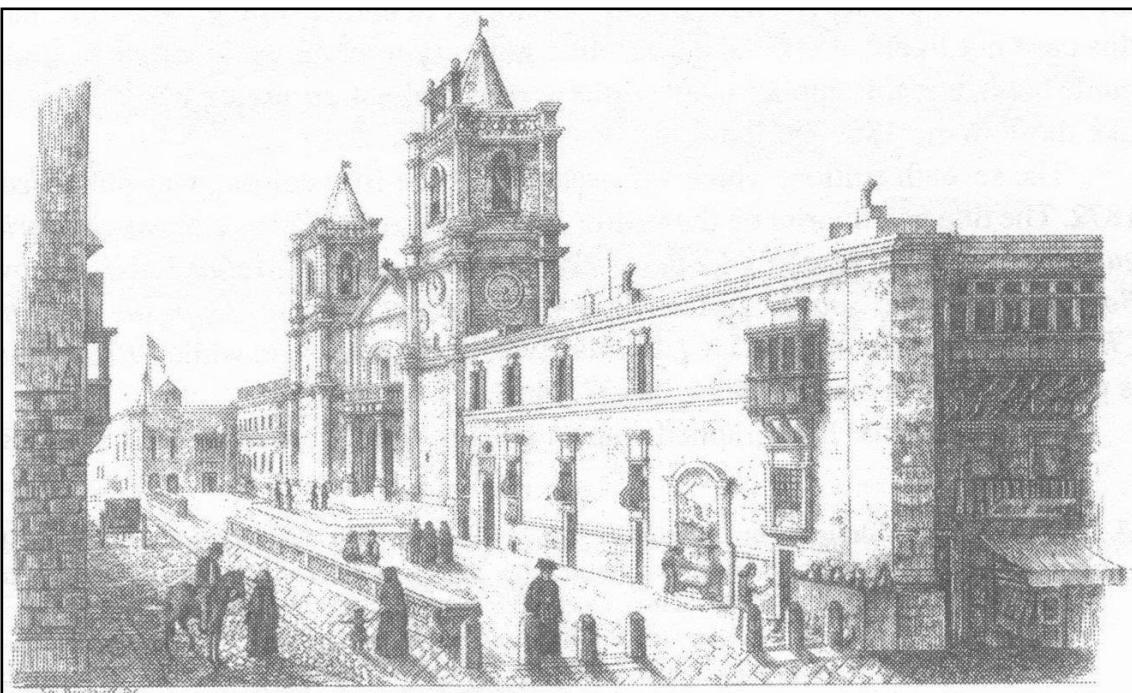

Mawra sal-Belt Valletta

Taħriġ Prattiku (*fieldwork*) għas-Sitt Sena tal-Primarja

Maħdum minn: _____

Klassi: _____ Data: _____

Skola: _____

Il-fieldwork jibda minn īdejn Bieb il-Belt. Ngħaddu minn īdejn it-Teatru Rjal u nieqfu Misraħ Jean De Valette, quddiem Kastilja, u l-Barrakka ta' Fuq. Erġa' oħroġ Pjazza Kastilja, inżel Triq il-Merkanti, għaddi minn quddiem il-konkatidral ta' San Ģwann u ikser minn Triq ir-Repubblika lejn Pjazza San Ġorġ. Inżel Triq it-Teatru kollha, ikser lejn Pjazza Aragona, dur lura u inżel Misraħ Mattia Preti.

A: BIEB IL-BELT

- Kif żviluppa l-bieb prinċipali tal-Belt matul is-snini? Ikteb numru biex turi l-iżvilupp.

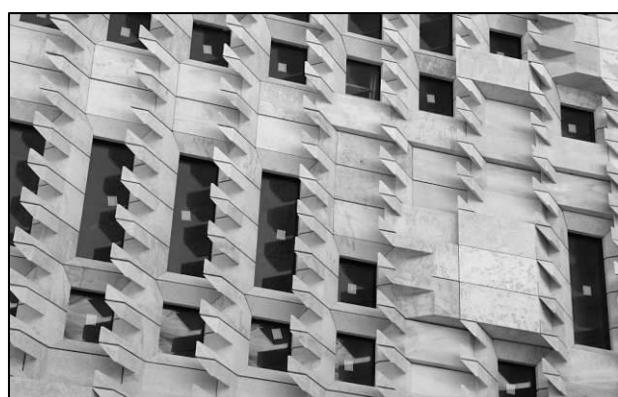

- Hares 'i isfel lejn is-swar.

- (a) Min iddisin ja dawn is-swar?
- (b) _____
- (c) Għaliex is-swar tal-Belt huma b'saħħithom ħafna?

- Idħol minn Bieb il-Belt. Fuq il-lemin tiegħek tara l-bini tal-parlament. Liema xogħol importanti jsir f'dan il-bini?

4. Qrib il-bini tal-parlament il-ġdid
darba kien hawn dan il-bini sabiħ.

(a) Kif kien magħruf dan il-bini?

(b) Kif waqa' dan il-bini?

(c) X'hemm illum minflok?

5. Ikser fuq il-lemin biex issib Misraħ Jean De
Valette. Għaliex dan il-personaġġ jissemma ħafna
fl-istorja tal-Belt?

6. Fit-tarf ta' Pjazza De Vallette tara żewġ knejjes żgħar. Waħda hija I-Knisja ta' Santa
Katarina tal-Italja u l-oħra I-Knisja tal-Vitorja. Ikteb l-isem tal-knisja taħbi ir-ritratt.

(a) _____

(b) _____

7. Waħda minn dawn iż-żewġ knejjes kienet l-ewwel bini li sar fil-belt il-ġdida. Liema hi?

8. Dawn iż-żewġ knejjes ġew restawrati. Immarka bis-sinjal (✓) liema minn dawn ix-xogħliliet isiru waqt ir-restawr:

(a) jinbnew mill-ġdid	_____
(b) jitnaddfu min-nugrufun	_____
(c) jinbidel il-ġebel li jkun tmermer	_____
(d) jinksew bis-siment iswed	_____
(e) jitnaddfu mill-ħmieg tal-ħamiem	_____
(f) issirilhom faċċata ġdida	_____

9. Nimxu lejn il-Berġa ta' Kastilja. Il-faċċata tal-Berġa għall-ewwel kienet lixxa imma wara, il-Gran Mastru Pinto żejjen il-faċċata fuq stil Barokk.

(a) Fuq il-bieb princiċiali hemm bust.

Ta' min taħseb li hu l-bust?

(b) Min għamel il-pjanta tal-Berġa?

(c) Min għandu l-uffiċċju tiegħi fil-Berġa llum?

(d) Liema laqqħat importanti jsiru fil-Berġa?

(e) *Castille* jew Kastilja llum hija parti (minn Franza, minn Spanja, mill-Ingilterra, mir-Russja).

10. Madwar il-Berġa ta' Kastilja nsibu diversi monumenti ta' personaġġi li ġadmu biex Malta timxi 'l quddiem. Qabbel l-isem tal-personaġġ mas-sentenza li turi min kien.

a	Ġorġ Borg Olivier	Sar Prim Ministru ta' Malta darbtejn, l-ewwel fl-1955 u wara fl-1971
b	Manwel Dimech	Kien Prim Ministru meta Malta ġadet l-Indipendenza
c	Duminku Mintoff	Sar Prim Ministru ta' Malta wara l-Gwerra fl-1947
d	Pawlu Boffa	Hadem biex il-Maltin ma jibqgħux matkumin mill-barranin u miet eżiljat barra minn Malta

11. Ikteb l-isem tal-personaġġ taħt ir-ritratt.

12. Immorru l-Barrakka ta' Fuq. Ninnutaw l-ambjent sabiħ, il-ħdura tas-siġar u l-bosta monumenti illi kollha għandhom storja x'jgħidulna. Il-Kavallieri ppjanaw dan il-ġnien biex iservihom bħala post għall-mistrieħ. Fittex dan il-monument li qed tara fir-ritratt.

(a) Kif inhu magħruf dal-monument?

(b) Min hu l-iskultur magħruf Malti illi ġadmu?

(c) Il-monument li qed tara mhuwiex dak originali. Huwa biss replika, jiġifieri kopja.

Il-monument originali qiegħed (il-Mużew tal-Arti, San Ĝwann, Kastilja).

(d) Għaliex taħseb illi l-monument originali ma ħallejniehx fil-Barrakka ta' Fuq?

13. Nittawlu mill-Barrakka lejn il-baħar.

(a) Liema port importanti jidher taħt il-Barrakka ta' Fuq?

(b) Xi grajja importanti seħħet madwar dan il-Port fl-1565?

(c) Matul il-ġlied tal-1565, x'kien hemm fil-wiċċi tal-baħar bejn il-Kastell Sant'Anglu u l-ponta tal-Isla u għaliex poġġew din il-ħaġa hemm?

(d) Għaliex ġafna bini madwar dan il-port twaqqa' bil-bombi sparati mill-ajruplani Taljani u Germaniżi fit-Tieni Gwerra Dinjija?

14. Hares mix-xellug għal-lemin u ikteb numri fil-kaxxi skont kif jidhru dawn il-postijiet.

il-Marsa	Kastell Sant'Anglu	il-breakwater	is-swar tal-Isla

15. Nimxu lura għal ġdejn Kastilja u nibdew neżlin Triq il-Merkanti. Fuq ix-xellug insibu berġa oħra tal-Kavallieri.

- (a) Ikteb l-isem tal-berġa: _____
- (b) Liema Kavallieri taħseb li kont issib hawn? _____

- (c) Il-faċċata tal-berġa kif tiddiskriviha, lixxa jew imżejna bi stil barokk? _____

- (d) Illum, għal xiex jintuża dan il-bini? _____
- (e) Min għamel il-pjanta ta' din il-berġa? _____
- (f) Il-flus biex il-Kavallieri jkunu jistgħu jibnu l-bereg u l-palazzi ġew mill-(Amerika, banek tal-flus, artijiet li l-Kavallieri kellhom fl-Ewropa).
- (g) Għaliex taħseb illi l-bereg kienu daqshekk importanti għall-Kavallieri?
- _____
- _____
- _____

16. Fl-istess post fi Triq il-Merkanti, fuq il-lemin tara palazz sabiħ.

- (a) X'jismu l-palazz li jidher fl-istampa?
- _____

- (b) Liema personagg famuż qagħad fih fl-1798? _____

- (c) X'għamlilhom lill-Kavallieri dan il-personagg?
- _____

17. Kompli nieżel Triq il-Merkanti u ikser għal quddiem il-Konkatidral ta' San Ģwann. Din kienet il-knisja principali tal-Ordni. Bnewha minn flushom u żejnuha mill-aħjar li

setgħu. Għall-Kavallieri din kienet il-Knisja Konventwali tagħhom. Kien fi żmien il-ħakma Ingliza li din il-knisja saret il-Konkatidral ta' Malta.

(a) Min għamel il-pjanti tal-knisja ta' San ġwann?

(b) Minn barra, il-faċċata hija lixxa jew għandha stil barokk?

(c) Liema pittura famuža nsibu fl-oratorju, il-bini li hemm maġenb il-knisja? Min pitter dan il-kwadru?

(d) Minn ġewwa, San ġwann qisu mużew tal-arti. Il-pittura mas-saqaf pingieha (Glormu Cassar, Mattia Preti, Jean de Valette).

(e) Għaliex il-Konkatidral ta' San ġwann jgħin ħafna lill-ekonomija Maltija?

18. Issa dur ma' San ġwann għal quddiem il-Qorti. Hawn issib il-monument tal-Otto Settembre.

(a) Kemm-il figura fih dan il-monument?

(b) Min hu l-iskultur famuž Malti li ġadmu?

(c) Liema ġrajja importanti jfakkarna fiha dan il-monument?

(d) Il-figuri li fih il-monument, lil min jirrappreżentaw? (ir-religjon Nisranija, l-angli, is-sindku, Malta, il-familji, iċ-Ċiviltà Ewropea).

19. Nimxu lejn Pjazza San ġorġ. Fit-triq ninnutaw il-bini tal-Bibljoteka Nazzjonali. Din inbniet mill-Kavallieri biex fiha jerfgħu kotba u dokumenti importanti.

Quddiem il-Bibljoteka, fi Pjazza Regina, ninnutaw il-monument tar-Regina Vittorja, li

jfakkarna fil-ħakma Ingliża tal-*Gżejjer* Maltin. Naslu Pjazza San ġorġ. Fir-ritratt jidher il-Palazz tal- President.

(a) Kemm-il entratura (bibien) fih il-palazz mal-faċċata?

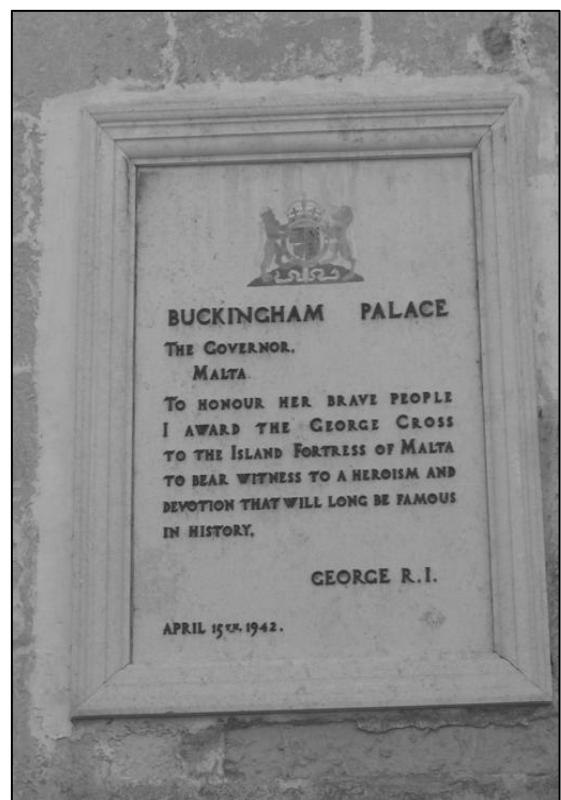
(b) Illum, min għandu l-uffiċċju tiegħu ġol-palazz?

(c) Fi żmien il-Kavallieri min kien joqgħod hawn?

(d) Min għamel il-pjanti tal-palazz?

20. Mal-ħajt tal-palazz hemm diversi plakek tal-irħam li jfakkruna fi ġrajjiet importanti. Fir-ritratt tidher it-tifkira meta r-Re ġorġ VI tana l-George Cross. Liema minn dawn il-ġrajjiet huma mfakkra mal-ħajt tal-palazz?

- (a) Il-Miċċa ta' Napuljun f'Malta
- (b) Jum l-Indipendenza
- (c) Jum il-Vitorja
- (d) Jum ir-Repubblika
- (e) Jum il-Helsien
- (f) Jum il-Belt Valletta

21. Fi Pjazza San Ĝorġ hemm "il-funtana tal-ilma jiżfen". Ninżlu minn Triq it-Teatru. Fuq il-lemin tagħna naraw id-bieb prinċipali tat-Teatru Manoel. Dan inbena mill-Gran Mastru Manoel de Vilhena għar-rikreazzjoni tal-Kavallieri u l-Maltese. Semmi attivitā li kienet issir fi żmien il-Kavallieri f'dan it-teatru, u li għadha ssir sal-lum.

22. Nibqgħu neżlin l-istess triq, naqbju l-Knisja tal-Madonna tal-Karmnu u niksru lejn il-lemin fi Triq il-Punent. Hawnhekk naslu fi Pjazza Indipendenza. Fil-pjazza hemm il-monument lil patrijott Malti li miet xkubett jat mill-Franciżi meta pprova jeħles lil Malta mill-ħakma tal-Franciżi. Min kien dan il-patrijott?

23. Fir-ritratt tidher berġa oħra li bnew il-Kavallieri fil-Belt. Interessanti wieħed jinnota kif il-faċċata ta' din il-berġa baqgħet lixxa, kif għamilha l-perit fil-bidu.

(a) Ikteb l-isem tal-berġa:

(b) Min għamel il-pjanti tagħha?

(c) Illum għal xiex qiegħda tintuża?

Fir-ritratt jidher il-Katidral Anglikan ta'

San Pawl.

- (d) L-istil li fuqu nbena dal-katidral
jixbaħ l-istil antik (tal-Griegi,
tal-Kartaginiżi, tar-Russja).
- (e) Liema berġa twaqqgħet biex
minflokha jinbena dal-katidral?
-

24. Nimxu lura minn Triq il-Punent u ninžlu lejn Pjazza Mattia Preti (fejn hemm il-bandli). Hawn darba kien hawn il-Manderaggio. Din kienet ħofra (barriera) kbira illi l-Kavallieri ppruvaw iħaffru u jniffdu mal-baħar. Hawn kellhom jiddaħħlu x-xwieni f'każ ta' xi assedju ieħor. Ix-xogħol tat-ħaffir kellu jieqaf meta sabu blat taż-żonqor tant iebes illi ma setgħux ikomplu jħaffru. Il-barriera li laħqu ħaffru mtliet bi djar foqra u bdiet tissejjaħ "Il-Mandragg". Illum il-ħofra mtliet bil-ġebel u minflok inbnew flettijiet.

25.

- (a) Mattia Preti pinga s-saqaf (tal-Mandragg, tal-Konkatidral ta' San Ģwann, tal-Palazz tal-President).
- (b) Minn Misraħ Mattia Preti imxi biċċa żgħira fi Triq San Ģwann u itla' l-ewwel terrazzin li ssib fuq il-lemin. Issib tabella li turina fejn kienet id-dar ta' Mattia Preti. Ikkopja l-kitba tat-tabella hawn:
-
-

TMIEM IL-FIELDWORK

BOOKLET 9 NOTI: Tul is-sena skolastika l-istudenti mit-tielet sas-sitt sena tal-primarja għandhom jagħmlu taħriġ prattiku (*fieldwork*) b'rabta mas-sillabu tal-Istudji Soċjali. L-assessjar għandu jsir skont il-kriterji li ġejjin:

A. Kisba mit-Tagħlim tas-Suġġett tal-Fieldwork: / Learning Outcome:

Kapaċi nosserva, nirrekordja u ninterpretata l-informazzjoni dwar suġġett / post specifiku.

B. Kriterji:		Marki: Massimu ta' 20
a.	parteċipazzjoni, il-ħila li ssegwi l-istruzzjonijiet	5
b.	ħiliet ta' osservazzjoni, identifikar u irrekordjar	5
c.	l-interpretazzjoni tal-informazzjoni miġbura	5
d.	Il-preżentazzjoni tad-dokument finali	5
	TOTAL	20

Č. L-Elaborazzjoni tal-Kriterji:					
	Kriterji	0-1	2-3	4-5	Mark a
a.	Il-parteċipazzjoni, il-ħila li ssegwi l-istruzzjonijiet	Nuqqas ta' nteress; jiddepedi fuq ħaddieħor.	Juri nteress b'xi mistoqsijiet jew risposti; kultant jieħu inizjattiva biex ifittem ir-risposti.	Juri nteress b' mistoqsijiet jew risposti; jieħu inizjattiva kontinwa biex ifittem ir-risposti.	
b.	ħiliet ta' osservazzjoni, identifikar u irrekordjar	Jiġi ggwidat kontinwament x'għandu jiġi innotat u osservat; jingħata ħafnagħajnuna biex jikteb risposti.	Jinnota u josserva b'għajnuna; jikteb risposti b'għajnuna.	Jinnota u josserva b'mod indipendent; jikteb risposti waħdu.	
c.	I-interpretazzjoni tal-informazzjoni miġbura	Jasal għal-interpretazzjoni wara spjegazzjoni.	Interpretazzjoni korretta.	Interpretazzjoni korretta u bi spjegazzjoni.	
d.	Il-preżentazzjoni tad-dokument finali	Xogħol mhux čar u mhux komplut	Xogħol mhux čar imma komplut	Xogħol čar, bir-risposti kollha	
	Total				

F'każ li xi studenti, minħabba raġuni valida, ma jkunux jistgħu jattendu s-sessjoni tal-*fieldwork* mal-kumplament tal-klassi, l-għalliema jistgħu, wara konsultazzjoni mal-ġenituri / gwardjani, jinkoragi xixu lill-istudenti biex imorru jagħmlu l-*fieldwork* taħt is-superviżjoni ta' adult/i. Fejn dan ma jkunx possibbli, minflok il-*fieldwork* jista' jinħad dem progett magħżul mil-lista pprovduta. Grazzi ħafna.

Anthony Farrugia Ufficial Edukattiv – Primarja

Hajr lil:

Fr. Tony Pace ex-Ufficial Edukattiv - Primarja